

נבואה כאפשרות ממשית / קובי וינברג

לפעמים אני מרגיש שכאשר אנו לומדים את הרב קוק אנו בונים 'מגדלים באויר' אך בלי משמעות מעשית. אנחנו לא באמת לוקחים את דבריו ברצינות, אלא כאידאות מופשטות. דוגמא אחת לכך היא עניין חידוש הנבואה, אשר היווה לגביו אפשרות ממשית ולא רק דיבורים בעלמא.

"אל מעין הנבואה אנו נקראים... מעין גנים, מקור מים חיים לפנינו הוא.. מרוחו של משיח זורמים ונושבים רוחות והם באים עדינו... מבקשים חיים חדשים, חידוש ימים כקדם... גם אם אין אנו יכולים לפרש את תוכנו..."

(שמונה קבצים קובץ ד, כא)

לדעתי השער השני של אורות הקודש א' מדבר על הנבואה כאפשרות ממשית. בשער זה הרב קוק והרב הנזיר קוראים לנו להתנבא ואנחנו לא מקשיבים. במאמר זה ננסה לגעת במקצת במשנתו של הרב קוק ביחס לנבואה, נראה איך הדברים התממשו אצלו בפועל, ולבסוף ננסה להבין את רלוונטיות הדברים אלינו.

"ואני - בתוך הגולה"¹

הרב קוק מציב שני סוגי נבואה. הראשון הוא דיבור של הקב"ה אל האדם באופן ישיר, ואילו השני הינו הופעה פנימית של האדם, המגיעה מתוכו. סוג הנבואה הראשון מתואר כבר אצל הרמב"ם והוא תלוי בשלמות שכלית וגופנית של האדם, שרק לאחריה מגיעה הנבואה. הנבואה תלויה ברצון ה' שאם הוא רוצה הרי הוא שולל אותה מן האדם.² ההופעה הפנימית לעומת זאת תלויה אף היא בעבודת האדם, אך בניגוד לדעת הרמב"ם המדבר על השגת המושכלות ושלמות גופנית והגעת הנבואה מבחוץ, הרי היא מגיעה מבפנים וקשורה לפיתוח יכולות רגישות וכלים אצל הנביא. יצירה-נבואה זו אינה פונקציה של לימוד כמותי, אלא של לימוד הכרתי – נפשי והיא יוצאת מתוך האדם. זהו לימוד שונה לגמרי,

¹ יחזקאל א, א

² מורה נבוכים, ח"ב פרק לב

נבואה כאפשרות ממשית

מטרתו אינה לקנות ידע חיצוני, אלא לחשוף את נפשו של האדם. לא לקלוט דברים מן החוץ אלא לגלות אותו מתוך האדם.

"הבינה מדעתו... כל מה שנלמד הרי הוא נקלט מבחוץ, ונופל הוא בצבינו לעומת ההגוי בנפש פנימה... ובהתגלות הגדולה האישית נוצרה האוזן הנאמנה... **נביאי אמת וצדק**, אשר דבר ה' בפייהם אמת"

(אוה"ק א, עמ' קעח)

אחת מפיסקאותיו המפורסמות של הרב קוק שכותרתה 'בקשת האני העצמי'³ פותחת במילים אלו מחזון יחזקאל: "ואני בתוך הגולה". החזון האדיר הזה נראה ליחזקאל דווקא כשהוא נמצא בתוך הגולה ולא במקרה. זהו חזון חיצוני, אשר מפיל את יחזקאל מעל רגליו. הרב קוק מחפש את הנבואה של ארץ ישראל, שבאה מתוך האני העצמי, כדי שבניגוד ליחזקאל הוא יצליח לעמוד כשישמע דברי א-להים חיים. ואולי אפילו ישמיע אותם בעצמו.

ההופעה הנשמטית

הרב קוק פותח כך את סדר 'ההופעה הנשמטית':

"כל פעם שהלב דופק דפיקה רוחנית באמת... הרינו מקשיבים, כמו קול מלאך ה' דופק, נוקש על דלתי נשמתנו, מבקש שנפתח לו את פתחנו, למען יופיע אלינו בכליל הדרו"

(אוה"ק א, עמ' קסה)

פתיחת הסדר מדברת על ההקשבה. היא מהווה קריאה אלינו לשמוע את נשמתנו. להפסיק רגע משאון החיים הסובב אותנו ולהקשיב ללב הדופק. הרב קוק מזהה את היצירה עם הנבואה, ואומר **שהאדם היוצר לא מסוגל שלא ליצור**. אצל כל אדם יש את אותה נקישה על הדלת על ידי מלאך מרום שבתוך תוכו, אבל כדי לשמוע אותה הוא חייב להקשיב. כלומר, הנבואה נמצאת כבר בפנים, ואנו רק צריכים להקשיב לה ולהוציא אותה לאור, לאוויר העולם. יותר מכך, אנחנו לא יכולים שלא להקשיב לה.

שורשה של אמירה זו הוא זיהוי של הא-לוהי בתוך האדם. ספר ילדים הנקרא 'מר אל כאן אנה' המספר על ילדה קטנה המצליחה לגעת בהוויות החיים, מסביר את העניין באופן נפלא. אחד הדברים הנפלאים שאנה מעלה הוא להפוך את סדר

³ אוה"ק ג, קמ

המחשבה- קודם יש למצוא את התשובה ורק אח"כ להתאים לה את השאלה. ככל שהתשובה יותר גדולה כך יש לה פחות שאלות שמתאימות לה. כאשר היא מחפשת את השאלה שהתשובה שלה היא 'בתוך תוכי', היא מוצאת רק שאלה אחת: 'איפה א-להים נמצא?'.

להבדיל, זוהי הנקודה שעליה מדבר הרב קוק. ההבנה שהא-ל נמצא בתוך האדם היא נקודת המוצא של הרב קוק. ברגע שנגיע לנקודה זו, אנחנו יכולים להתחיל את המסע שהוא מנסה להוליך אותנו בו. ברגע שנאמין בכך שהקב"ה נמצא בתוכנו, ננסה לשמוע אותו מבפנים ולא באמצעות ספרים. כל עוד איננו מאמינים בכך, אנו בתוך הגולה.

לאחר גילוי של מעיין זה שבתוכנו, כבר לא נוכל לעצור את השטף. אך הדבר אינו פשוט כל-כך. נקודת המבחן שהרב קוק מציב לשאלה 'האם הא-ל מדבר מתוכי?' היא שאלת החיכיון. כאשר האדם מחכה לזמן שבו הנבואה תבוא, סימן שאין הוא הגיע לאותו מעיין. כאשר הוא מקשיב בכל מקום והעולם משאיר בו רושם – הרי הוא גילה את המעיין.⁴

היחס לחברה - כלל

"אין אנו צריכים כלל להיות כבולים בכבלים חברתיים, שהם מחנקים את הרוח העליונה"

(אוה"ק א, עמ' קסו)

האדם המחפש את המקום האישי שלו שוכח לפעמים את הקישור לכלל. על פי הרב קוק הקשר בין הנביא לבין העם-הסביבה מהותי לנבואה.⁵ כל הנביאים לא התנבאו לעצמם, והיו חייבים להוציא את נבואתם.⁶ דוגמא טובה לכך היא יונה שאינו רוצה להתנבא לאנשי נינוה ולכן הוא בורח. לדעת חלק מהפירושים⁷ הוא מנסה להתחמק מהנבואה עצמה ולא ממימושה. יונה יודע שכאשר הוא ישמע

⁴ שמונה קבצים קובץ ב, צח: "הצדיק...וכל העובר על רוחו עושה בו רושם...ואוצר של חיים הולך ומתמלא ע"י הוצאתו מן הכח אל הפועל..."

⁵ שמונה קבצים קובץ ו, קמ; קובץ ד, פח; קובץ א, קמ: "הנבואה...באה לשם מטרה זו של איחוד הרוח ההמוני עם הרוח האצילי המיוחד ליחידי סגולה..."

⁶ בניגוד לדעת הרמב"ם, שאומר שיש נביא לעצמו (הל' יסודי התורה ז, ז)

⁷ למשל מצודת דוד א, ג: "...כי פחד פן יבוא לו הנבואה עוד פעם ויפרש מה יקרא ויוכרז ללכת..." וכן רד"ק.

נבואה כאפשרות ממשית

את דבר ה', הוא לא יכול לשמור את הנבואה לעצמו ויהיה חייב להביא את דבר ה' לאנשי נינוה, אשר לדעתו אינם ראויים לתשובה.

הנביא אמנם נמצא במקום גבוה יותר מהעם, אך הוא יונק את חיותו מהם. לפי הרב קוק כל נבואתו היא בשבילם, אבל אסור לו להיות מוגבל בגללם. אחת מנקודות המפתח בנבואה היא החירות. הכבלים החברתיים חונקים אותנו, הם מכניסים אותנו לתבניות מסוימות שבהן מחנכים אותנו איך לחשוב, ויותר מכך, מה לחשוב. בנבואה לא קיימות תבניות אוניברסליות. כל אדם מתנבא מתוך עצמו, ויוצר את היצירה שלו, ולכן "אין שני נביאים מתנבאין בסגנון אחד" (סנהדרין פט.), ובלשון הרב קוק: "היצירה הרוחנית חפשית היא, אינה מתחשבת עם שום השפעה חיצונית" (עמ' קעו). זהו ניסיון לאחוז את החבל בשני קצותיו- מצד אחד להיות קשור, ומן הצד השני לא להיות מושפע.

הדרך לנבואה - הייסורים

הדרך אל הנבואה עפ"י הרב קוק מתחילה דווקא בניתוק מהסביבה, מהשפעות חיצוניות. כניסה ל'עולם סטרילי' שבו אין התמודדויות בשלב הראשוני.⁸

"הנתקת האדם מהעולם העכור, שכוחות החיים החומריים כולם כ"כ מושרשים בו, אל עולם האצילות והטהרה"

(אוה"ק א, עמ' קצ"ה)

אך הדברים לא מסתיימים כאן. הנביא אמנם מתחיל במקום גבוה ומנותק, מעין 'עולם האצילות', אך לא נשאר בו. יצירתו חייבת לבוא לידי ביטוי בעולם הממשי, כי זהו מימוש הנבואה. אבל הדברים לא פשוטים כ"כ. בהמשך הסדר הרב קוק מדבר על הקושי במעבר בין העולם האצילי המנותק, לעולם הממשי. "צער היצירה הטהורה הוא מעין צער הנבואה... גדולים הם יסורי היצירה" (עמ' קצג, קצה). הייסורים הם חלק אינטגרלי מתהליך ההוצאה החוצה. זהו הקושי במעבר מעולם של אינסוף לעולם ממשי-קונקרטי, 'סוד הצימצום' שמחייב כאב של לידה. בלעדי ההוצאה לעולם, היצירה אינה שלמה "ורוח הגבורה הנועד להפראת היצירה העליונה, עד כדי הוצאת תולדות מעשיות..." (עמ' קצ"ו).

⁸ מעין עולם של ישיבה

הנבואה-היצירה העליונה חייבת לבוא לידי ביטוי כאן, בעולמנו. מטרת הלידה אינה רק לתועלת העולם, אלא היא חלק מהותי מהנבואה עצמה. לא מדובר רק על הוצאה בשביל העולם אלא הוצאה לשם ההוצאה, כיוון שאין אפשרות לכבוש את הנבואה. יותר מכך, היצירה-הנבואה גדלה מן הייסורים הללו. משום שהקונפליקט, הפער, מזין את היצירה. המפגש עם החיים מפרה את היצירה עצמה.

אם נחזור לסיפור יונה, ניתן לראות אצל יונה את הדברים האלו. קורותיו של יונה הם משל למתחולל בתוך נפשו פנימה. הנביא מנסה אך לא יכול לכבוש את נבואתו, לא משום כוח חיצוני השולט עליו, אלא בגלל הסערה הפנימית שבו. גם אם הוא מתנגד, הוא לא יכול לכבוש את הנבואה. הוא לא שולט על המעיין שהוא מגלה בפנים, אלא המעיין מוביל אותו החוצה.

הרב קוק כנביא

עד כה ראינו את תיאוריו של הרב קוק על הנבואה כעולה מתוך האדם לבדו, אך גם מחוברת לכלל, כעת ננסה לראות את הדברים מתוך חייו שלו. גדולים ממני כבר עסקו בשאלת הנבואה אצל הרב קוק⁹ ולכן לא אאריך בסוגיה זו. אביא כמה פיסקות שבהן נראה שהרב קוק רואה עצמו כמי שמחובר לנשמת עמ"י ומנסה לגאול אותה כנביא.¹⁰

"שמעו אלי עמי, מתוך נשמתו אני מדבר עמכם, מתוך נשמת נשמתו,
מתוך קשר החיים שאני קשור בכלכם, ואתם כלכם קשורים בי..."

¹¹ (אוה"ק א, עמ' קפ"א)

הרב קוק רואה את עצמו כבעל נשמת ה'צדיק'.¹² נשמתו קשורה לכל נשמות עמ"י יחד. דיבורו של הרב קוק לעם נובע מחיבור נשמתו, אך הרב קוק הולך צעד מעבר לצדיק. בפסקה אחרת בה הוא כותב על נבואה ממש, הוא רושם שהוא מפחד מנבואת שקר. רק אדם המרגיש את עוצמות הנבואה המפעפעות בו

⁹ למשל: הרב יואל בן נון, סמדר שרלו ועוד רבים.

¹⁰ שמונה קבצים קובץ ג, רפ

¹¹ נכתב ביפו בתר"ע-תרע"ב, לקוח מתוך קובץ א' קס"ג. פורסם גם ב"אורות הראי"ה" עמ' נ"ד.

¹² ניתן לראות זאת בכמה פסקאות: שמונה קבצים קובץ א', ש-שט. חדריו קמג. מתוך 'מפתחות לכתבי הראי"ה' (עמ' 154)

נבואה כאפשרות ממשית

יכול לפחד מכך שהן שקריות. המשכה של אותה פסקה מדבר על התעוררות הנבואה בעולם. פסקה זו מסיימת את השער הראשון (שנמצא לפני השער שלנו) ויכולה לשפוך אור גדול על מערכת 'הגיון הקודש' ועל ראייתו של הרב קוק את עצמו כנביא, ולא רק על ההתעוררות הנבואה באופן כללי. הרב הנזיר משמיט את תחילתה של הפסקה, והיא מובאת בשלמותה בשמונה קבצים:

ואקשיב ואשמע מתוך מעמקי נשמת, מתוך רגשי לבבי, קול א-דני קורא. ואחרד חרדה גדולה, הככה ירדתי כי לנביא השקר אהיה, לאמר ד' שלחני ולא נגלה אלי דבר א-דני. ואשמע קול נשמתי הומה

* * *

ספיה נבואות הנה צומחות, ובני נביאים מתעוררים. רוח הנבואה הולך ושט בארץ, מבקש לו מפלט, דורש לו גבורים מלאי עוזו וקודש. הם ידעו לכלכל דבר, האמת לאמתה יגידו, יספרו איך נגלה להם דבר ד', לא ישקרו ולא יחניפו, את רוחם באמונה יוציאו. ורוח אמונים יקר מחרוץ ירום עם, וישראל יעמוד על רגליו, יחל לחוש את סגולתו מימי קדם, ידע כי לא שקר עשה עט, לא שקר לבש גאות (...).

ואם המורשה בלבושיה הרבים לא גלתה הוד יופיה, תבוא רוח הנבואה, ובראשית דרכה תברר את אשר עם לבכה בשפה ברורה. וברור השפה יכה גלים, עז יתן לנדכאים. וסגולת א-ל העליונה אשר לישראל, ידע ברוח א-להים אשר עליו, אשר רק בארצו עליו תגלה, ומרחוק יזכר את אשר שכח, יזכר כי לו ארץ רבת ערך, רחבת ידיים בעדו, וגאון עולם נגד כל העמים. וישא רגליו יעקב, ומשפחות משפחות אחד אל אחד יקובצו, וארץ שוממה תבנה, ורוח ד' אשר עליו תחל לפעם בצאצאיו אשר נזנחו, "ומאפל ומחשך עיני עורים תראינה" (ישעיהו כט, יח).

(שמונה קבצים קובץ ד', י"ז)

השטטה זו יכולה להאיר באור חדש את כל הסדר של 'ההופעה הנשמית'. הפחד מנבואת שקר נמצא בפירוש אצל הרב קוק, ומשמעותו הוא שהוא רואה עצמו כנביא ולא כבעל השראה בלבד. במקביל נזכיר את חוסר היכולת לשתוק שהרב קוק מדבר עליו, המתקשר בדיוק לסדר הזה:

"הנני כותב לא מפני שיש לי כח לכתוב, אלא מפני שכבר אין בי כח לידום."

(אגרות הראי"ה א', כ"ד)

היצירה הארץ ישראלית - תורת ארץ ישראל

ידועה הטענה שחל מפנה גדול אצל הרב קוק מרגע עלייתו לארץ. כאשר הוא מגיע לחופי א"י מתרחש משהו בנשמתו של הרב קוק, והוא מתחיל ליצור את

תורתו הגדולה המכונה - 'תורת א"י'. אנסה לתאר את התהליך שעבר על הרב קוק.

הרב קוק למד אצל הנצי"ב בישיבת וולוז'ין אם הישיבות. דמותו של בן הישיבה מוולוז'ין מובאת בשירו של ח.ג. ביאליק, 'המתמיד':

בבית ההוא, בין הפתלים האלה
לא יום - כי יש שנים על-נפשו עברו:
פה בכרה ילדותו, בחרותו גמלה,
ופה פבו עיניו ופניו חררו.
לא יום - כי יש שנים, מאז הסב פניו
אל-עבר הקיר במקצע האפל,
גם-קרן אור אחת לא-ראה מלפניו,
מלבד קורי שממית וטיח קיר תפל,
רעבון, לא-שנה, מק-בשר, רזון פנים -
מה המה פי ישים אליהם לכו?

דמותו האידיאלית של בן הישיבה של וולוז'ין כמו שביאליק מציג אותה היא 'הממית את עצמו באוהלה של תורה'. אין קישור לעולם שבחוץ, יש שקיעה לתוך ד' אמותיה של תורה. זוהי האטמוספירה שבה גדל הרב קוק. עולם שמנסה להיות מעין 'עולם האצילות', מנותק מהחיים. כשמבינים דבר זה, השינוי התפיסתי אצל הרב קוק מועצם. חיי א"י-החלוציות הם הקוטב השני לחיי התלמיד בוולוז'ין. השינוי מתחיל אצלו עוד לפני העלייה לארץ, אך כאשר הרב קוק מגיע לא"י השינוי מגיע לשיאו. המעיין מתחיל לנבוע. הוא מתמלא אהבה לחלוצים, לעובדי האדמה הפשוטים. הוא מרגיש את הסתירה הגדולה שישנה בין עולם הרוח לבין עולם החומר, ומרגיש שייך לשני העולמות. בעקבות כך הרב קוק חש צורך לבטא עצמו גם בעולם החומר. צורך לחבר בין הגלוי לנסתר, בין הלכה לאגדה - נבואה.¹³ הוא רוצה ליצור גשר חי. הוא כבר לא מסוגל לשתוק. הוא חייב להעלות דברים על הכתב. הוא יוצר מתוך המתח הזה.

נשמתי רחבה, גדולה ואדירה.
אני מרגיש תפארת ויהדר רוחי בקרבי,
מלא אנכי עז וחופש.

¹³ הסדר השני באוה"ק א, איחוד הנסתר והנגלה, כולו עוסק בעניין זה.

נבואה כאפשרות ממשית

הפחדנות המתעטפת בלבוש של יראת שמים, לא תוכל להוליך אותי שולל.

צופה אני את פני האמת, הוד הקודש מתנוצץ לי. בלא מעצור אני צריך לחשוב, בלא מעצור להציק על הגליון את כל הגות לבבי.

איני מקפיד איך יעלו הדברים, בדרך נסתר או נגלה, הכל אחד - סוף כל סוף האור יתנוצץ.

(שמונה קבצים קובץ א', רצ"ה)

נשמתו מתמלאת מהמפגש, וכל חדוות היצירה שבו עולה מאליה. הוא מתאר את עצמו כמי שאינו יכול לשתוק, כמי שהיצירה עולה בו, הוא לא צריך להתאמץ להוציאה. בעייתו הגדולה של הרב קוק היא בתרגום. הוא כותב כי הוא חייב, אך לא יודע איך ואם הדברים יובנו. הוא מבין שכל מי שאוחז רק באחד הצדדים – העולם האצילי או העולם הממשי, אינו מסוגל להבין את דבריו. הוא נותן לבנו ולרב הנזיר לערוך את כתביו, כי הוא מבין שזוהי נקודת החולשה שלו, שלא יוכלו להבין אותו. הוא כותב בשביל עצמו, אך דבריו מיועדים לכולם. הוא רואה את עצמו כמעין נביא לכל העם (כמו שהראינו לעיל) ופועל בכדי שנבואתו תופץ.

הקריאה אלינו

הנבואה שהרב קוק תיאר בשער זה הינה מעין הארה נשמתית פנימית שהוא עצמו חי אותה. על פי הרב קוק אפשר וצריך לקנות כלים לנבואה, אך הוא מדגיש שקודם כל צריך לשנות את נקודת המוצא ולהבין שהנבואה באה מתוכו של האדם. בשביל להגיע לכך צריך האדם להיות מחובר לנשמתו, ללמוד מתוכו ולא מדברים חיצוניים. אנו נתבעים ע"י הרב קוק לשמוע את הקולות שעולים מאיתנו, להקשיב פנימה. אמירה זו נשמעת בלי תוכן ממשי, כי התוכן נקבע מתוך האדם. זה אולי נראה כמו תורות רוחניות מהמזרח (ויש בכך הרבה מן האמת) אך ההבדל הוא גדול. לב ההבדל הוא שהקב"ה הוא המאיר את נשמתו של כל אחד, ולכן חיבור לעצמי הוא החיבור העמוק ביותר שהאדם יכול ליצור להופעה של הקב"ה בעולם, חיבור לאינסוף. יותר מכך, זהו חיבור שהוא מוכרח לעשות.

לצערתי, דרכנו לנבואה היא עוד ארוכה. הנקודה שמודגשת אצל הרב היא שהנבואה אינה רק הישארות בעולם האצילות, אלא חלק מהותי ממנה הוא הירידה לעולם שלנו. זהו מעבר מעולם ישיבתי מנותק, שהוא מעין עולם האצילות, לא"י. הרב קוק כתב את דבריו כדי להתוות לנו דרך ללכת בעקבותיו. זוהי דרך שבנויה גם בשבילנו. יש לנו אפשרות לזכות להארה נשמית המגיעה מתוך חיבור לעצמנו, ומתוך כך אולי גם נזכה לחדש את הנבואה ממש. דבר זה יכול לקרות רק אם נעשה זאת עם חיבור לעולם, **בשביל ומתוך כלל האומה.**

הרב קוק קורא לנו להאמין **שנבואה היא אפשרות ממשית. אנחנו חייבים להתחיל לדרוש את הנבואה - לדרוש את עצמנו.** להאמין באמת ובתמים בכך שהקב"ה מתגלה דרכנו, עם כל האחריות שגלויות לעובדה זו. אי אפשר להישאר כל הזמן בעולם האצילות. כל הזמן דודי דופק, ואסור לתת לו לחמוק. צריך לחיות חיים שכל הזמן מקשיבים לקול הא-ל הבורקע מתוכנו. זוהי דרישה עצמית אדירה, לרדת מעולם האצילות שלנו, אבל לא לוותר לעצמנו ולהיות תמיד עם יד על הדופק. כי רק כך מתגלה בתוכנו האינסוף.

הרב קוק היה צריך את ההגעה לארץ בשביל להוציא את הנקודה הזאת. אנחנו לעומת זאת, כבר נמצאים בנקודת החיבור בין השמיים לארץ, בשבילנו זה כמעט טריוויאלי. הלימוד שלנו בישיבה מחבר את הנסתר והגלוי, את ההלכה והאגדה. הידע קיים, אבל הנקודה שחסרה לנו היא שינוי התודעה - **דרישה לנבואה, רצון לקדושה אמיתית שתזרח עלינו מתוך החכמה, שתהפוך את ליבנו באמת, ושתבוא לידי ביטוי בחיים עצמם.** מנקודת מוצא זו צריך להתחיל לעשות את הדרך ולקנות את הכלים בשביל לחבר ביניהם, מתוך החיבור להתפלל לחסדי שמיים שיופיעו עלינו. לרצות להגיע לשמיים, בשביל להוריד אותם לארץ. ומתוך זה לגלות את השי"ת כמקור החיים, כתנועת החיים הגדולה שעוטפת את הכל. בפשטות...

לתגובות:

kobiwein@gmail.com